Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Deudela Andersson N. Vallgt. 34. 25

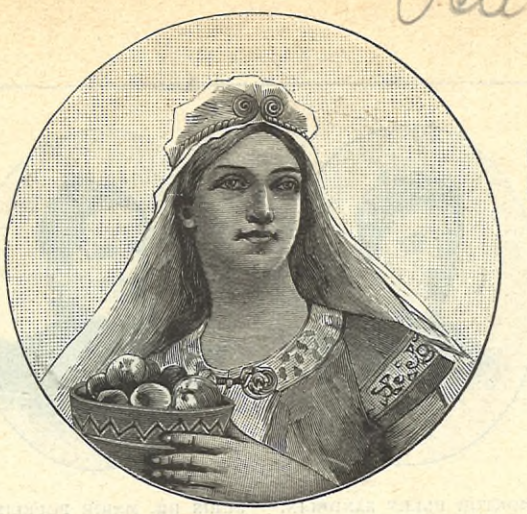

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET

N:R 60 (635). LÖRDAGEN DEN 29 JULI 1899. 12:TE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR:	UTGIFNINGSDAGAR:	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE:	BYRÅ OCH EXPEDITION:	KOMMISSIONÄRER
IDUN ..... KR. 5: — IDUNS MODETIDN. MED PLANSCHER OCH HANDARB. --- » 5: — IDUNS MODETID, UTAN PL. » 3: —	HVARJE ONSDAG OCH LÖRDAG. LÖSNUMEMRPRIS: 8 ÖRE.	FRITHIOF HELLBERG TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3. REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.	KLARA S. KYRKOGATA 16, 1 TR. ÖPPNA KL. 10—5. ALLM. TEL. 6147. RIKS 1646.	ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALLDELES SÄRSKILDT FÖRMÅNL. VILLKOR. STOCKHOLM, IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.

LOUISE HEURLIN.

H. Löthman foto.

JUST SOM DEN nordiska högsommaren nått sin fulla utveckling och markerna hunnit skruda sig i Floras vackraste kläden, slocknade stilla här i hufvudstaden ett ädelt människolif, efter att under åratal så småningom ha böjts till jorden under det fysiska lidandets gissel. Och under strålande sol jordades här om dagen å Nya Kyrkogården stoftet af den döda, som själf under sitt långa, i det tysta verksamma lif spridt välgörenhetens vackra solljus bland behöfvande likar.

Ty änkefru *Louise Heurlin* tillhörde dessa sällsynt goda människor, som, med rika materiella pund till sitt förfogande, skarpsynt och finkänsligt och med döljande af sin egen person räcka handen till stöd och hjälp åt de i sann mening nödlidande.

Louise Åberg föddes den 15 april 1825; gift med skräddarmästaren G. V. Heurlin, grundläggaren af den stora skrädderifirman Heurlin & C:o härstädes, deltog hon under makens lifstid energiskt och vaket i hans omfattande verksamhet. Efter hans död drog hon sig tillbaka inom hemmet, hvars skilda plikter hon nitiskt och troget fyllde, samtidigt med att hon begynte utöfva en, äfven efter sina förmögenhetsförhållanden storartad välgörenhet.

Af naturen enkel och flärdfri, kunde hon ej annat än vinna de varmaste sympatier af alla, med hvilka hon kom i beröring; hennes vänkrets var emellertid ganska begränsad, enär hon helst föredrog att lefva i afskildhet, under sysslandet med sitt hem och bispringandet af de fattiga.

Ledamot af direktionen för Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn, hade fru Heurlin i sitt testamente ihågkommit denna af henne städse varmt omhuldade inrättning med den största af sina för filantropiska ändamål gjorda donationer, nämligen 150,000 kronor. Vidare har Stiftelsen för gamla tjänarinnor erhållit 100,000 kr., Asylet för Pauvres Honteux 40,000 kr., Eugeniahemmet 20,000 kr., Nya barnsjukhuset 20,000 kr., fru Modighs konvalescenthem 10,000 kr., Svenska sjuksköterskornas allmänna pensionsförening 10,000 kr., S. de C:s barnsjukhem 10,000 kr., Svenska allmänna kvinnoföreningen till djurens skydd 2,000 kr., de fattiga i Klara församling 2,000 kr. samt hufvudstadens åtta territorialförsamlingar äfvensom den s. k. Trasskolan 5,000 kr. hvardera, att användas till understöd åt därinom bildade barnhem och barnkrubbor. Totalbeloppet af samtliga donationer uppgår således till 409,000 kronor; dessutom hafva släktingar och andra personer fått sig tillförsäkrade betydliga summor.

Under de sista åren af sin lefnad plågades fru Heurlin af en tärande bröstsjukdom; men stilla och tålmodigt bar hon sitt lidande, tills döden kom med befrielse.

Hennes minne skall lefva i hennes goda gärningar.

BRUTEN.

DET VAR, när rosorna stodo
i fägring och glöd.
Där strömmade kvällsolsdager
så skimrande röd.

Och in öfver hvita bäddar
i sjukhussal,
där drog från öppnade fönster
en fläkt så sval.

Och bleknade strimmor gledo
från säng till säng,
de hälsade gladt från sommar'n,
från skog och äng.

Längst framme i ena hörnet
af salen hon låg.
Mitt öga skymdes af tårar,
när dit jag såg —

En blek, en härjad, en vissnad,
en döende vår —
Hon brutits af ve och plåga —
knappt nitton år.

Hon kommit där utifrån kusten,
där böljor slå.
Osägelig längtan lästes
i ögon blå.

En längtan till öppna vidder
och vågors sång,
till gråa skär, där hon växte
i fröjd en gång.

En längtan till kära ställen
bland tufvor och ljung,
där kärlekens dröm hon drömde
så varm och ung —.

Den *vackra* drömmen! Helt stilla
och svagt hon log.
Men löjet, det bleka och matta,
snart åter dog,

Den skulle aldrig, nej aldrig,
bli drömd till slut,
den dröm, som lycka skänkte
en kort minut —

Hon strök något vått ur ögat,
där tyst hon låg.
Mot döende kvällsolsskimmer
hon sorgset såg . . .

ADI.

DEN INTERNATIONELLA KVINNOKONGRESSEN I LONDON.

FORTS. FRÅN N:R 55.

DEN STORA INTERNATIONELLA KVINNOKONGRESSEN är nu ett minne blott. Man har sagt hvarandra »good-bye», »au revoir», »auf Wiedersehen» — och flertalet af de 7,000 kongress-medlemmarne hafva återvändt till sina respektive hemtrakter. Många ha helt säkert gjort det med en hel del nya erfarenheter, vunna under de gångna veckorna — med hjärtat fylldt af nytt hopp och sinnet af nya idéer. Ty det är just detta — att stödja och uppmuntra hvarandra i arbetet för det gemensamma bästa, som varit ändamålet med kongressen. Denna »kvinnorörelse» har ej velat framhålla sina egna intressen framför männens. Dess sträfvan har fastmer varit att söka det bästa, det mest fullkomliga inom hvarje område för såväl män som kvinnor. Alla dessa varmhjärtade kvinnor hafva ej kommit tillsammans för att utbasunera hvad de åstadkommit i arbetsväg, utan för att lära af och undervisa hvarandra. Kämpande pionierer från de land, där kvinnans underordnade ställning ännu är mycket i ögonen fallande, ha vunnit uppmuntran; arbetsmetoder ha jämförts, misstag erkänts, nya idéer spridts, och hvarje land har blifvit genomträngdt af hela rörelsens betydelse.

Från alla håll har också erkänts, huru förträffligt det hela varit ordnadt och med hvilken parlamentarisk vana förhandlingarna ledts. Icke ett uppehåll, icke ett ögonblicks oreda. Männen hafva i de stora engelska tidningarna erkänt, att deras kongresser icke kunnat vara bättre, om ens så väl, organiserade och skötta.

Att damerna kunna vara goda ordförande har visat sig vid hvarje sammanträde. Det har väl stundom anmärkts, att det varit bättre, om föredragen varit färre, men i stället längre, samt mera tid ägnats åt diskussionen. Det skulle dock varit förenadt med svårigheter att minska antalet talare och öka föredragens längd, när representanter från alla nationer ville få uttala sig och ämnena varit så omfattande som om »barnet, dess lif och uppfostran»; »kvinnans ansvar och plikter i det allmänna lifvet»; »kvinnan som uppfostrarinna»; »om den medborgerliga lagstiftningen för kvinnan» m. m. Därför måste ofta ordförandens tyranniska klocka klippa af många intressanta föredrag.

Till ordförande inom de olika sektionerna hafva i allmänhet utsetts framstående och förnäma damer, hvilka hvar och en inom sitt område äro kända för sakkunskap och entusiasm för sitt ämne. Så t. ex. förde en afton den vackra, högst eleganta lady Battersea, född Rothschild, klubban vid ett stort nykterhetsmöte i S:t Martin's Hall. Hon öppnade mötet med ett fint och väl genomfördt föredrag in extempore. Denna afton uppträdde Amerikas mest berömda kvinnliga präst, rev. Anna Howard Shaw, hvilket dock var anledningen till, att ärkebiskopen af Canterbury och biskopen af London uteblefvo från mötet.

LADY BATTERSEA.

Om Göteborgssystemet talade samma afton professor Ernst Almqvist, och belönades hans föredrag af lifliga applåder. En annan svensk, herr G. H. von Koch, redogjorde för nykterhetsrörelsens utveckling och organisation. När han omtalade, att den årliga konsumtionen å brännvin i Sverige nedgått från 38 liter pr man till 7 l, hälsades detta faktum med stormande bifall. Bland de märkligaste talarne under aftonen var mr Rowntree, författare till det bästa arbete, som under senare år blifvit skrifvet i nykterhetsfrågan. Han förordade Göteborgssystemets införande.

Vid ett annat stort möte för kvinnans rösträtt — inför en publik uppgående till många tusen personer — var den berömda mrs Henry Fawcett ordförande. Hon är författarinna till en liten ypperlig lärobok i nationalekonomi, som utgått i många upplagor och införts i de engelska skolorna. Där uppträdde äfven den om kvinnosaken i Amerika högt förtjänta 79-åriga, fina och vackra gamla damen, miss Susan B. Anthony, som entusiastiskt hälsades af hela församlingen, då hon reste sig, och med blommor, då hon slutat tala. Efter parlamentsledamoten Courtney uppträdde den kända mecenaten och varma kvinnovännen, mrs Wynford Philipps, som skänkt London — och hela världen — *»the British Women's Institute»* — ett slags Fredrika-Bremer-byrå — men i förklarad lekamen. Äfven fröken Gina Krogh från Norge och lady Henry Somerset, hvars namn är väl kändt äfven i Sverige, hörde till talarinnorna för aftonen. En rörelse bland publiken märktes, då den unga, vackra hertiginnan af Sutherland inträdde, iklädd låghalsad, hvit atlasklädning, broderad med gnistrande juveler. Ett juvelsmycke prydde håret och öfver axlarna bar hon en magnifik hermelinsmantel. Hon tog plats vid ordförandens vänstra sida. Man torde häraf kunna göra sig ett litet begrepp om, hvilket stort anseende såväl kvinnokongressen i sin helhet som nykterhets- och rösträttsfrågorna här åtnjuta, under det man i Sverige, på visst håll, söker förkättra den s. k. kvinnosaken.

MRS WYNFORD PHILIPPS.

Ännu ett bevis härpå fick man, då drottning Victoria kongressens sista dag inbjöd samtliga utländska kongressledamöter — uppgående till ungefär 300 personer — till Windsor. Vid detta tillfälle uttryckte hon för kongressens ordförande, lady Aberdeen, sina varma sympatier för kongressen och dess syften. Sedan kongressledamöterna besett de kungliga gemaken, där i synnerhet alla drottningens indiska praktgåfvor ådrogo sig uppmärksamhet, inbjödos de att i S:t George's Hall intaga te och alla möjliga delikata förfriskningar, som serverades af hoflakejer i skarlakansröda livréer.

Äfven de kungliga prinsessorna hafva visat sina sympatier för kongressen, icke minst drottningens favoritdotter, Princess Christian. Hon lät en af sina vänner, som innehar en hög ställning, inbjuda ordföranden m. fl. från de olika europeiska länderna och kolonierna till en splendid lunch, där hon på det vänligaste samtalade med hvar och en af dem. Hon tackade särskildt dem, som icke tvekat att infinna sig till kongressen från de aflägsna kolonierna Tasmanien, New South Wales, Queensland, Cap etc. Med vår svenska ordförande talade prinsessan med varmt intresse om Andrée och om Nansen, efterfrågade kronprinsessans hälsotillstånd och beklagade, att

DOKTOR ELLEN SANDELIN.

JURIS DR. MARIE POPELIN.

hon ej kunde tala svenska. Om hennes man hade varit med, skulle han gjort det. Prinsessan Christian ser god och särdeles intelligent ut och har ett mycket lifligt och älskvärdt väsen, hvarför hon ock är allmänt afhållen.

En mängd praktiska ämnen höllos, t. ex. om yrkes- och hushållsskolor; om lämpliga handarbeten för kvinnor, såsom bokbinderi, emalj- och glasarbeten, fotografering, träskärning etc.; om trädgårdsskötsel, mejeri, silkesodling, biodling; om kvinnors lämplighet som bibliotekarier; om kvinnors behandling i fängelser och om förbättringsanstalter för kvinnor; om kvinnan och fattigvården; om emigrationen; om skydd för unga resande kvinnor; om tjänstfolksfrågan; om lagstiftningen för barn- och kvinnoarbetet.

Fru Nelly Hansen från Danmark höll ett föredrag om barns användande i grufvor och hälsofarliga fabriker.

Mrs Sidney Webb och fröken Alexandra Gripenberg höllo båda utmärkta anföranden, men gående i alldeles motsatt riktning, om huruvida lagstiftningen borde utfärda särskilda bestämmelser angående kvinnoarbetet. Den senare talarinnan önskade icke en sådan inskränkning.

Inom sektionen »om för kvinnan tillgängliga yrken» höll fröken Gertrud Adelborg ett mycket lyckadt föredrag och doktor Ellen Sandelin redogjorde inom den medicinska sektionen för »de svenska läkarinnornas utbildning».

Man talade vidare »om kvinnliga plikter och ansvar inom det offentliga lifvet». Fröken A. Gripenberg höll ett utmärkt föredrag i detta ämne.

Inom sektionen för lagstiftningen talade juris dr. Marie Popelin från Belgien om giftermålslagarna och om skilsmässolagarna de båda unga, älskvärda fruarna Stritt från Tyskland och mrs Armitage från Australien. Om kvinnans kommunala rösträtt i Sverige, om hennes plats i skolråd och fattigvårdsstyrelser, m. m. talade fröken Maria Cederschiöld.

FRU STRITT.

MRS ARMITAGE.

I sektionen för skolväsendet väckte professorskan A. Retzius' föredrag »om de svenska arbetsstugorna för barn» särskild uppmärksamhet och afbröts flere gånger af lifliga bifallsyttringar. En engelsk dam, känd för sin stora verksamhet inom fattigvården, sade

HUSMÖDRAR, som önska ett verkligt delikat kaffe, som dessutom ställer sig både drygt och billigt, köpen GRAFSTRÖM & C:os Ångrostade Kaffe.
— Regeringsgatan 31. — Storkyrkobrinken 8. — Götgatan 9. —

FRKN MARIA CEDERSCHIÖLD.

FRKN SIGNE PALMGREN.

att hon fann erfarenheten från de svenska arbetsstugorna i hög grad beaktansvärd och uppmanade vår svenska ordförande att ändtligen sända sitt föredrag till alla medlemmarna af öfverstyrelsen för Londons folkskolor. Hon var icke den enda, som önskade reformer i praktisk riktning inom skolväsendet. Några andra engelska damer påyrkade på det bestämdaste en total förändring i de ungas undervisning.

Fröken Ann' Margret Hamilton gaf en omfattande skildring af »hemslöjden och Handarbetets Vänners utveckling och verksamhet».

Fröken Signe Palmgrens föredrag »om samuppfostran» framkallade en mycket liflig diskussion i denna fråga och många talarinnor, bl. a. från Amerika, från Norge (fr. Ragna Nielsen) uttalade sig varmt för samskolor.

Vid diskussionen om »nödvändigheten för samhället af lika fordran på sedlighet för män som kvinnor», uppstod ett mycket lifligt tankeutbyte, och det blef ingen lätt sak för ordföranden, biskopinnan af London, att förmå de amerikanska damerna att modifiera sina mycket skarpa uttalanden mot den europeiska societets- och samhällsmoralen.

Det skall helt säkert förvåna våra svenska läsare att erfara, det den unga, eleganta hertiginnan af Sutherland intog ordförandeplatsen inom sektionen för journalistiken, där talarinnor från Amerika, England, Holland och Frankrike uppträdde.

Mycket vore ännu att tillägga, t. ex. om föredragen i vetenskap och konst, i litteratur, dramatik och nöjen, men jag fruktar, att jag redan varit alltför utförlig och skyndar därför att sätta en stor punkt i mitt långa bref.

ELLEN V. PLATEN.

FIGURER UR SKISSBOKEN AF RAFAEL. (FÖRF. TILL »EN PASSIONSHISTORIA».)

III.

DEN ÄKTA festlynnesmänniskan är i våra dagar en raritet. Orsaken därtill vill jag lämna åt hvar och en att utlägga på sitt sätt. Men jag vidhåller, att det poetiska föremålet för denna betraktelse åtminstone är en nittiopoängare. Ehuru jag ej är ung och så tämligen hållit ögonen med mig, är det blott i de mest skisserade drag, jag kan lämna ett par direkta bilder att illustrera min mening med. Säkerligen hade det varit annorlunda, om jag lefvat hundra år tidigare.

Behöfver jag väl påpeka, att jag med festlynnesmänniskan ej afser pajasnaturen, hvilken uppdrifver sitt skämtlynne till en sällskapstalang i syfte att vinna applåder? Den, som rätt värderar det äkta festlynnet, blir inför det oäkta melankolisk. Utan tvifvel infinner sig ett tråkigt humör ganska regelbundet hos den oäkta festlynnesmänniskan som reaktion mot en uppskrufvad glädtighet Min festlynnesmänniska är jämn, emedan hon är harmonisk. Det är ej något slags helg- eller kalaslynne, som utgör hennes förtrollning, men det är humorn i sin bästa gestalt. Framstående diktare äro visserligen de, som alltid högst prisats för sin »äkta humor», men det är ej berömda författare jag förnämligast här afser — tvärtom! Skalden uppgår vid sitt skrifbord eller sin lyra så helt i stämningen, att denna ofta nog är uttömd, när han vänder sig mot hvardagslifvet. De stora humoristerna lära i regel ej varit mönster af älskvärda familjefäder. De som jag afser äro icke desto mindre ett slags diktare, hvilka genom daglig inspiration för sig själfva och andra omgestalta lifvet med dess många skuggsidor till en glad tillvaro.

De lefva i regeln långt från den akademiska lagern. De ropa ej heller med bullrande röst: »hit med vin, att vi må vara glada!» Men de förvandla genom sitt musserande lynne hvardagsmåltidens vatten till en kostlig dryck. De draga ej kring vägar och stigar, kransade med rosor och slående på tamburin, ropande: »Bort med sorger och bekymmer, här kommer glädjen!» Men de sitta stilla midt i hvardagslifvets prosa, ofta med händerna fulla af arbete, och spinna talets gyllne trådar med läpparna. De våga nalkas sorgens boningar, emedan sympatien gör deras fjät lätta och deras röst böjlig. I deras närvaro går arbetet som en dans, hvardagslifvet får en festprägel, och deras harmoniska natur hindrar festligheten att urarta till orgie.

Naturligtvis finns det varianter, mer eller mindre närmande sig den idealbild, jag här uppdragit, liksom det finns äkta pärlor af olika klarhet och storlek. Men jag vill beteckna de äkta festlynnesmänniskorna som älskvärda, anspråkslösa naturer, hvilka utan tanke på allmänt bifall genom sitt oföränderligt glada lynne göra lifvet lättare att bära för sina medmänniskor.

Jag kände som barn en »gammal fattig mamsell», som rubriken den tiden lydde. Hon uppbar en minimal pension, som ej ens en dam af hennes små anspråk kunde lefva på. Därför kom hon tidtals och hjälpte till med sömnad och dylikt i hus, där man mer behandlade henne som en gäst än som en underordnad. Hon trädde in med ett osökt skämt på läpparna och aflägsnade sig på samma sätt. Sutto flere af husets damer tillsammans för att sy, anordnade hon ibland lekar, utan att arbetet hejdades på annat sätt än af ett stundom hejdlöst utbrytande skratt, och arbetsdagarna blefvo som gästabud. Min mor bjöd gärna den gamla festliga damen på teatern, och detta kom sedan oss unga på bästa sätt till godo, när de många stärkkjortlarna och stärkskjortorna m. m. skulle strykas in. Vi försummade ej en enda fristund att vara i det heta rummet, där minsann ej några skvallerhistorier gingo af stapeln, men operor, dramer och komedier eller folklustspel passerade revy. Min mor återgaf med sin mjuka, vackra röst en del af arierna, hvilka vi stundom instämde uti; den glada »tant Mina» åtog sig de burleska partierna, som alltid väckte stor munterhet, allt under det rummet fylldes af glansstrukna kläder.

»Tant Mina» fick kallbrand i benet och intogs på ett sjukhus, där hon blef mycket omtyckt för sitt glädtiga lynne, som ej svek under sjukdomen. En dag bad hon att få sitta uppe klädd, emedan hon kände sig bättre. Knappt hade hon emellertid fått kläderna på, förrän hon leende hviskade till sköterskan: »Var snäll och hjälp mig till sängs igen, jag märker, att det kommit herrgårdsbud.» På detta vis mottog hon dödens knackning på dörren, lugnt insomnande efter att med sitt glada frimod ha ingjutit styrka hos dem, som i sin tur väntade bud från »herrgården».

Från min barndomstid påminner jag mig äfven lifligt en karl, som hette Bergström. Huruvida han var en ättling af »fader Bergström», som af Fredman uppmanades att »stämma upp och klinga», har jag mig ej bekant, men anser det ej otroligt. Han hade intet bestämdt yrke, men hjälpte till med litet af hvarje i olika hus. Hos oss brukade han tidtals arbeta i trädgården. Tjänstflickorna dukade då middag i köket på ett visst sällskapligt sätt, och jag kände mig djupt besviken af att ej få vara med i köket och höra på, hur Bergström höll målron vid makt bland drängar och pigor. Men nog lagade jag åtminstone, att jag fick passera köket i något ärende för att mottaga Bergströms festliga hälsning. Han hade ett skägglöst, groflagdt, men lifligt och spirituelt ansikte. Det lingula håret var benadt i pannan och böljade rakt och långt ned på sidorna. Han bar en lifrock med vida skört, skjortkragen var ostärkt och bred samt vek sig med skaldisk vårdslöshet öfver rocken och lämnade halsen bar. När någon af husets kvinnliga medlemmar kom ut i köket, sprang Bergström upp, elastisk som en stålfjäder, slog ut med handen under en hofmannalik bugning och sade: »Ett stort vackert goddag med tofsar och gyllne fransar!» Han sade det ej på en delirants jollrande sätt, ty han var ingen drinkare, utan med en munter världsmans frimod och fulländade artighet, utan att antaga någon kamratlig ton. Men det bragte en oemotståndlig feststämning med sig.

Om somrarna rodde Bergström och hans »madam» folk öfver sjön mellan Ragvaldsbro och Köttorget. Hustrun lär ha haft ett lika grälsjukt lynne som mannen ett godmodigt. Jag föreställer mig lifligt Bergström som en hufvudfigur i det brokiga hamnlifvet, lifvande schåarna i deras arbete, bytande ord med månglarna, fraterniserande med vedskepparna och chevalereskt skämtande med arbetskvinnorna, allt med denna medfödt förnäma hållning, som utmärkte honom.

En festlynnesmänniska, så nära idealbilden, som kan tänkas, har jag haft lyckan att stå helt nära. Men den ägde desslikes så många gedigna allvarsdrag och var i sin helhet för storlagd att lämpligt föras inom ramen af detta flyktiga utkast. Så länge hon lefde, försummade vi aldrig frivilligt att tillsammans fira Bellmansdagen mellan Djurgårdens ekar, njutande aromen af en poesi, som i den högsta och mest förfinade form ger uttryck åt festlynnet, lämnande Bellmansdagens bottensats ur räkningen.

Låtom oss, tagande Orfeus och Bacchus fint symboliskt, med den odödlige Carl Michael's odödliga strof hylla den äkta festlynnesmänniskan, som i våra dagar alltför sällan går igen:

»Hvem är, som ej vår broder minns,
Fastän hans skugga mer ej finns?
Fastän hans valdthorn tystnat har,
Är skogens genljud ändå kvar.
Än Floras fåglaskara
Skall ömt hans spel förklara,
Och jägarn vid sin snara
Skall på sin pipa svara,
Hur ibland Orfei söner,
Af Bacchus krönt så sköner,
Han utan like var.»

TILL VÅR ÄRADE LÄSEKRETS rikta vi en vördsam uppmaning att ihågkomma Idun med insändande af fotografier och teckningar, som kunna vara af intresse för vår illustrationsafdelning. Alla hafda kostnader ersätta vi naturligtvis tacksammast.

Bland nu befintliga Cacaosorter intages säkert förnämsta platsen af **HULTMANS CACAO** **Guldmedalj** vid 1897 års Konst- och Industriutställning i Stockholm

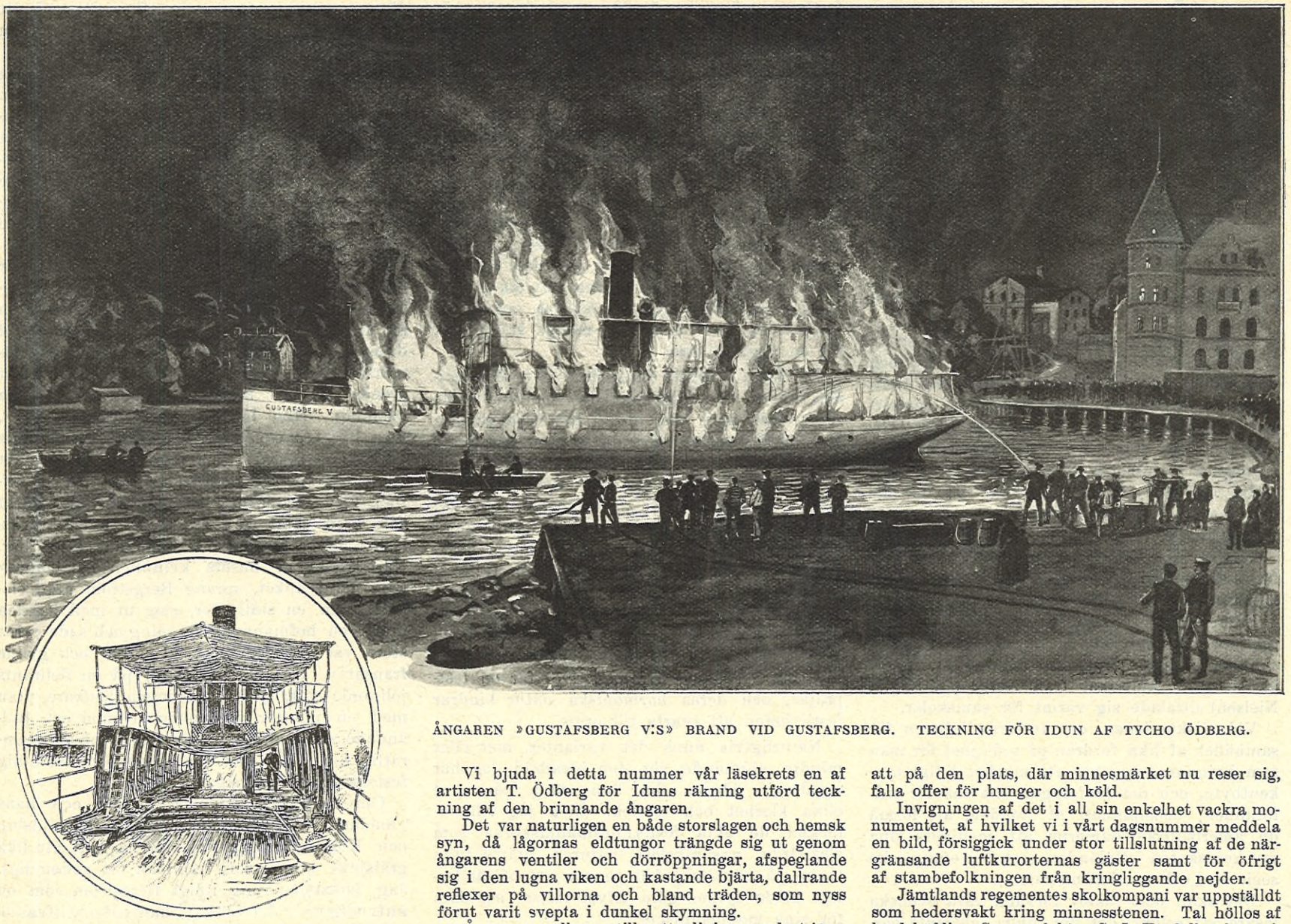

ÅNGAREN »GUSTAFSBERG V:S» BRAND VID GUSTAFSBERG. TECKNING FÖR IDUN AF TYCHO ÖDBERG.

VÅRA ILLUSTRATIONER.

SIEGFRIED SALOMAN, den bekante tonsättaren, afled härstädes i lördags i den höga åldern af 83 år.

Det var ingalunda något musikaliskt snille af hög rang, som med honom gick ur tiden, men han var en ärligt sträfvande konstnär, hvilken med den begränsning, hvaraf hans talang var bunden, gaf det bästa han förmådde.

SIEGFRIED SALOMAN.

Saloman var en mycket produktiv komponist; bland hans tonverk må särskildt framhållas operorna »Hjertet paa Pröve», »Karpaternas ros» (uppförd i Moskwa och Stockholm) »Diamantkorset« (uppförd i Köpenhamn, Berlin, Stockholm m. fl. städer) samt »I Bretagne», den sistnämnda endast spelad i Stockholm.

Af samtliga operor rönte »Diamantkorset» den största framgången, såväl i Stockholm som i utlandet. Å vår operascen kreerades hufvudrollerna i densamma af tvänne sådana artister som fröken Vendela Andersson (numera fru Sörensen) samt Pelle Janzon, och vår operapublik bevarar säkert ännu i kärt minne den sällsynt fina konstnjutning, de båda artisterna skänkte i dessa prestationer.

Saloman var gift med den framstående svenska sångerskan Henriette Nissen, hvilken afled för åtskilliga år sedan.

Han sörjes närmast af sin broder, målaren, professor G. Saloman.

*

EN ÅNGFARTYGSBRAND ägde, som bekant, nyligen rum i Stockholms skärgård, då ångaren Gustafsberg V härom natten blef lågornas rof, under det den låg förtöjd invid Gustafsbergs kaj.

Vi bjuda i detta nummer vår läsekrets en af artisten T. Ödberg för Iduns räkning utförd teckning af den brinnande ångaren.

Det var naturligen en både storslagen och hemsk syn, då lågornas eldtungor trängde sig ut genom ångarens ventiler och dörröppningar, afspeglande sig i den lugna viken och kastande bjärta, dallrande reflexer på villorna och bland träden, som nyss förut varit svepta i dunkel skymning.

Ångaren nedbrann till vattenlinien; endast järnstommen och ångpannan återstodo, hvilket framställes å den mindre teckningen i ena hörnet af vår illustration.

*

BIOLOGISKA MUSÉET har i dagarna erhållit en intressant tillökning till sin redan förut stora samling af sevärdheter ur nordens fauna.

Det är nämligen en illusoriskt framställd bild af de arktiska trakternas djurlif mot en imposant bakgrund af isberg och snödrifvor, öfver hvilka den köldblåa polarhimmelen hvälfver sin mäktiga kupol.

Den vy, som vi i vårt dagsnummer meddela af det praktfulla islandskapet, skall, hoppas vi, hos tusental af våra läsarinnor väcka lusten att i själfva muséet taga närmare kännedom om det intressanta sceneriet, ordnadt lika mycket med vetenskapsmannens blick för det instruktiva och exakta som med konstnärens öga för det måleriska.

Å vår illustration märkes till vänster, liggande å marken, en hvalfiskkota och bakom densamma sticker en blåräf upp hufvudet.

För öfrigt synas isbjörnar, olika arter af måsar, hafstärnor m. m.

Upphofsmannen till denna nya afdelning, liksom till de föregående inom muséet, är konservator G. Kolthoff.

*

KAROLINERGRAFVEN I FJÄLLEN. För några dagar sedan invigdes i Norrland nära Ånns station på byn Wallans mark en minnessten öfver de svenske och finske krigare, som den 3 januari 1719 under öfvermänskliga ansträngningar och lidanden släpat sig fram öfver fjällvidderna för att på den plats, där minnesmärket nu reser sig, falla offer för hunger och köld.

Invigningen af det i all sin enkelhet vackra monumentet, af hvilket vi i vårt dagsnummer meddela en bild, försiggick under stor tillslutning af de närgränsande luftkurorternas gäster samt för öfrigt af stambefolkningen från kringliggande nejder.

Jämtlands regementes skolkompani var uppställdt som hedersvakt kring minnesstenen. Tal höllos af landshöfding Sparre, lektor S. J. Kardell och magister Polon från Wasa, hvilken sistnämnde talade å finska koloniens vägnar.

Själfva aftäckningen beledsagades med dubbla gevärssalvor, hvartill kom en dof åska, som samtidigt lät sitt mäktiga eko rulla mellan fjällen.

Minnesvården, som omgifves af 8 sammanlänkade kanoner, består af ett fyra meter högt block af röd granit med två finhuggna fält för inskription. I öfre fältet läses:

HÄR HVILA TAPPRE KAROLINER, DÖDE 1719.

I det nedre:

SVENSKA MÄN OCH KVINNOR
RESTE STENEN 1899.

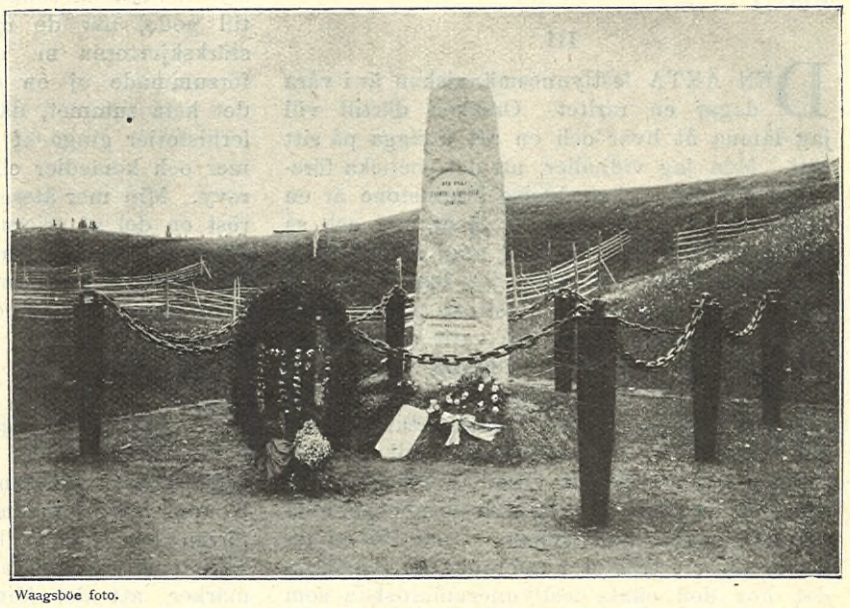

Waagsböe foto.

KAROLINERNAS MINNESVÅRD VID ÅNN.

VÅRA TOBAKSARBETERSKOR.

IV.

Några erinringar till »O».

I NUMMER 54 af Idun har ni beledsagat mitt referat af den nyligen utkomna officiella arbetsstatistiska redogörelsen för tobaksindustrien med några kommentarier, hvilka ni ansett lämpliga, ej blott för eder egen hustru — utan äfven för Iduns läsarinnor.

I er artikel söker ni sålunda utan vidare belysa de genom ifrågavarande statistiska undersökning erhållna siffrorna med några ord af framlidne landshöfding Bergström: »Statistiken är konsten att af många små osanningar få fram en enda stor sanning.» »Många små osanningar», det skulle således äfven enligt er åsikt vara grundvalen för det betydande arbetsstatistiska arbete, som sedan länge presterats ute i de stora kulturländerna, och hvartill en ringa början nu också tagits hos oss? Och än en gång insinuerar ni, att utgifterna ej äro riktiga och beklagar, att »statistiken skall vara bygd på dylika siffror».

Jag förstår emellertid rätt väl, att detta ej är edert fulla allvar. Er hustru har stått undrande och spörjande vid den vy utåt den sociala frågans vida arbetsfält, som de statistiska undersökningarna gifvit, och ni har dukat under för svagheten att briljera med ett den manliga öfverlägsenhetens:

»Tja, min vän! Statistiken betyder ej så mycket. Dess siffror kunna tolkas hur som helst...»

Har jag ej rätt? Ty hade det varit fråga om en allvarlig kritik från er sida, hade ni naturligen noga studerat det arbete, af hvilket min artikel var ett referat. Ni beklagar, att »statistiken skall vara byggd på dylika siffror», och säger, att ni i eder uppsats särskildt skall sysselsätta er med de *inkomstsiffror*, som omnämnts, men så hoppar ni utan vidare öfver de siffror, hvarpå lönestatistiken är byggd, hvilken, *siffra efter siffra, är grundad på fullständiga för hvarje arbetare gjorda utdrag ur arbetsgifvarnes aflöningslistor under ett helt år* och kastar er öfver — de endast såsom exempel anförda hushållsräkningarna. Fjorton hushållsräkningar äro såsom bihang bifogade d:r Elmquists vidlyftiga arbete, och beträffande dessa har författaren själf icke dragit några som helst slutsatser, utan fastmera påpekat, att de äro »tämligen ofullständiga, såsom omfattande allenast en del af året»; men författaren har likväl förmenat, att de kunde lämna »ett om än ringa bidrag till bedömande af de inom tobaksindustrien sysselsatta arbetarnes villkor och förhållanden». Det är dessa »ringa bidrag», som undertecknad trott särskildt kunna påräkna Iduns läsarinnors intresse.

Har ni nu bevisat, att dessa hushållsräkningar äro oriktiga? Nej, ni har endast påvisat den oegentligheten, att några betalta småskulder ej kunnat närmare specificeras, en oegentlighet, hvilken har så mycket mindre att betyda, som den ringaste eftertanke visar, att de lånade pengarne i dessa fall icke gärna kunnat tagas i anspråk för annat än bestridande af de nödvändigaste utgifterna.

Då jag, rörande den första hushållsräkningen, påvisat, att den jämförelsevis betydliga månadsinkomsten ej velat räcka till, borde ni af detta exempel lätt nog kunnat påvisa för eder hustru, hurusom det ofta för arbetaren icke är annat än en *förment förmån att blifva gift med en i hushållssaker oerfaren fabriksflicka*, som äfven efter giftermålet i många år fortsätter att arbeta på fabrik, lämnande barnen och hushållet i andra händer. Min tanke, då jag nedskref dessa kommentarier, var i detta fallet den, att *detta hushåll kanske stått sig bättre med mannens inkomst allena* — den uppgick under år 1897 till 886 kr. 85 öre — därest hustrun i stället för de 627 kr. 84 öre, hon genom sitt arbete utom hemmet tillförde den gemensamma kassan, själf skött och *kunnat sköta* sitt hushåll.

Den första af in extenso anförda hushållsräkningarna har äfven jag uppfattat såsom häntydande på relativt välstånd, hvilket bäst framgår däraf, att jag efter upptagandet af denna *för kontrastens skull* anförde ännu en månadsräkning för en ogift arbeterska, hvilkens ställning, enligt hvad äfven ni medgifver, är allt annat än lysande.

Det välmenande och kanske äfven i någon mån berättigade i edert råd till henne att »taga tjänst», vill jag gärna erkänna. Men jag vill fästa eder uppmärksamhet på, att detta edert råd måste vi då, *enligt hvad de ovederläggliga lönestatistiska uppgifterna påvisa*, utsträcka till flere hundra af hennes medsystrar inom tobaksindustrien och för visso äfven till tusen sinom tusen bland våra svenska industriarbeterskor. Men härmed må nu vara huru som helst. Faktum är emellertid, att i det allra närmaste en fjärdedel af alla tobaksarbeterskor, trots det de arbeta 9 à 10 timmar dagligen, icke kunna bringa upp sin arbetsförtjänst till ett så ringa belopp som en krona om dagen.

Och jag frågar ännu en gång: »Är icke detta upprörande?»

J. W.

A. Blomberg foto

DEN NYA ISHAFSGROTTAN I BIOLOGISKA MUSEET.

UNDER VÄNTAN. SKISS FÖR IDUN AF SYLVA.

I.

DET VAR med en tung suck hon lade tillsammans brefvet hon läst, och det var intet gladt uttryck i det bleka ansiktet. Huru många gånger hade hon ej mottagit dessa bref och huru efterlängtade voro de ej alltid! Hans bref voro ju ständigt så kärleksfulla och hjärtevarma. Men hon kunde ej längre förjaga den där tanken, som en tid förföljt henne: de voro ej som förr, hans bref. Ja, men kanske hon bedrog sig?

Åh nej! Det var nog sanning, hon måste tillstå det. De voro ej som förr. Förr var där en jublande hoppfull tillit, en kärleks-

längtan mellan hvarje rad. Det skulle ej dröja så länge, innan de skulle bygga sitt bo och trifvas som fria, glada fåglar. Hans lilla Signe skulle inte behöfva vänta så länge. Bara hennes Henrik hade fått fast anställning så . . .

Men åren hade gått, och Signe fick vänta. Henrik blef förståndigare och brefven mera allvarliga. De skulle inte draga öfver sig för mycket skulder. Och nu hade hennes Henrik haft anställning i flere år hos den väl renommerade firman i den stora handelsstaden. Och Signe hade gått och väntat och arbetat, ett tungt arbete, tio timmars daglig tjänstgöring i postverket.

'Men allt skall ju bli så bra, min lilla tös', skref han, 'bara vi vänta litet till.'

Tänk, att kunna sätta upp ett litet nätt och prydligt bo utan skulder! Det vore ju lönt att sträfva för. De voro ju unga. Henrik var ju bara 30 år och Signe nära på lika gammal. Bara en liten väntan till och sen!

Och Signe log genom tårarne hvarje gång hon läste de kära raderna och gladdes, då hon af Henriks principal, som hon en gång träffade, hörde det beröm och loford, han gaf hennes arbetsamme gosse. Han var så flitig, så samvetsgrann. En sådan var visst värd att vänta på. Och liten Signe tog i med friska tag och sträfvade och arbetade, och de trötta ögonen värkte, men då höll hon händerna för dem en stund och trollade fram sin Henriks bild. Det var ju något värdt att vänta på en sådan gosse!

Bara stackars liten Signe ej behöft arbeta så hårdt, men hon var fattig, och det var många, många, som gärna ville ha hennes plats. Visserligen var lönen ej stor, 60 kr. i månaden, och då skulle hon betala inackordering med 45 kr. i månaden, ty det var långt från hennes födelsestad. Men det var så många af Sveriges unga flickor, som gärna ville intaga Signes plats mot ännu mindre lön, rika, lyckliga flickor, som, bara för att få sysselsättning och komma ut i världen, ville åtaga sig den trägna tjänsten.

Och Signe höll på och sträfvade, ehuru de mörkblå, förr så strålande ögonen blefvo svaga och värkte emellanåt, så att det var en ren lisa, att tårarna kunde smyga fram ibland. Och det gjorde de, fast ingen såg det.

Hennes Henrik var ju så långt borta, de träffades ett par gånger om året med dryga penningeutgifter å båda sidor; det var så lång väg mellan den stora handelsstaden och Signes enkla torftiga hem i den lilla landsortsstaden. Hade hon blott fått en plats där! Men där hade borgmästarns dotter, som tagit studentexamen och hade ett par hundratusen i arf att vänta, fått anställning, och fru Berg, Signes mor, hade visserligen sin knappa pension och förde ett sträfsamt lif med inackorderingar, och dessutom skulle de yngre syskonen ha litet bildning, så att någon hjälp hemifrån kunde aldrig Signe påräkna. Det var bara att sträfva, att arbeta och taga i med friska tag. Och hon försökte. Hon ville ej vara sämre än Henrik. Bara hon varit riktigt kry, men det var så klent med ögonen. De där strålande ögonen, som första gången blickat in i Henrik Vildes, då han, öfverhöljd af blommor och buketter, eröfrat den hvita mössan. Sen hade det ej dröjt så länge, förrän de strålande ögonen och de rosiga läpparna sagt: »Jag kan vänta, Henrik.» Och det hade hon också gjort. Nu hade de rosiga läpparne bleknat något, de strålande ögonen blifvit något mattare och den blomstrande hyn fått ett blekt skimmer, men så hade hon ju också sparat ihop 300 kronor genom otroliga försakelser, men de skulle ju blifva riktigt ersatta, när de redt i ordning sitt lilla bo. Men när skulle det bli?

Hon fattade åter brefvet och läste det om igen, hennes leende blef trött, och hon lät hufvudet sjunka ned i händerna.

»Ännu måste vi vänta litet, bara litet, min älskling,» skref han.

Och så stod däri så noga uträknadt och kalkyleradt öfver, hvad deras bosättning skulle gå till. Det var så dyrt där i staden, och han ville ej, hon skulle sakna något. Blott ett års sträfvande till skulle sätta brudkronan på hennes lilla hufvud. Hon log ett smärtsamt leende. Han ville ej, att hon skulle sakna något. Ack, hvad hon skulle sakna, det var sin lefnadsfriskhet, sin ungdomskraft, sin jublande, hoppfulla tillit, allt detta, som gått under i den sträfsamma kampen för tillvaron.

Skulle hon härda ut ett år till? Och se'n? Se'n skulle hon lefva, lefva på nytt, och den där kraften, styrkan och lefnadsmodet skulle komma tillbaka och flytta in med hustomtarna.

Hon log bittert och kramade brefvet tillhopa. Nej, det var ej som förr, det var ej den forne, varme Henrik, det var en stadgad, lugn, beräknande affärsman. Nå, det var ju att sätta värde på! Lifvet hade danat honom till en man.

Hon tog hans fotografi, som stod på bordet, och såg länge därpå. Det var ett vackert, friskt och hurtigt utseende; det var ju så likt, men hvad var det, hon ville ha bort? Det där kalla draget kring munnen. Hon strök med fingret öfver porträttet och skrattade till kort, nervöst.

Asch, Signe, gamla flickan, hvad du är barnslig!

Klockan slog i rummet bredvid sex skarpa slag. Så, det var nu tid att gå ned till de två sista timmarna af det trägna dagsarbetet. Hon ställde tillbaka porträttet på dess plats, lade ihop brefvet och gömde det innanför klädningslifvet. Ack, han var ju henne ändå så kär; trots den långa väntan älskade hon honom ännu lika varmt och hängifvet som för tio år se'n.

Hvilken tid! Tio år! Hennes bästa ungdomstid. Skulle den kunna ersättas af den väntade lyckan? Kanske. Ett svagt leende for öfver det trötta ansiktet. Hon steg upp, badade sina värkande ögon med litet kallt vatten och gick ned till sitt arbete.

II.

»Säg, tror doktorn det är något farligt, blir det långvarigt?»

Det var med en orolig, ångestfull röst, den unga kvinnan yttrade dessa ord, där hon stod i den gamle läkarens mottagningsrum.

»Var bara lugn, fröken Signe, en operation är nödvändig, men den skola vi hoppas går bra, och se'n måste vi naturligtvis ha någon liten tid att rekreera de försvagade krafterna. Edra ögon äro i hög grad ansträngda.»

Han talade lågt och lugnt, med ett medlidsamt uttryck voro hans blickar fästade på henne. Hon bleknade och var nära att svimma. Den välvillige läkaren förde henne till en stol.

»Se så, var nu bara lugn, sitt ett ögonblick, kära barn,» sade han och tryckte henne mildt ned på stolen.

»Jag kan ej fatta, att edra ögon blifvit så klena,» sade han.

Han kände till Signe och hennes familj, han visste också, hur strålande blå och klara de nu så matta ögonen varit.

»Ni har haft träget arbete, kan jag tro?» frågade han.

Signe såg rakt framför sig och svarade med ett bittert leende: Åh, ja, tio timmars daglig tjänstgöring i fem år.»

Doktorn såg bekymrad ut.

»Det var bra strängt; var det så tvunget, jag menar, var tjänstgöringen så sträng, eller var det extra arbete också?» frågade han.

Signe rodnade lätt.

»Ja, de kunde ha fått hvem de ville där uppe i Hedlunda, och jag behöfde så väl.»

Hon såg ned på sin förlofningsring. Doktorns blick hade också fäst sig vid den.

»Ni skall gifta er, inte sant?» fortfor han i lätt skämtsam ton.

»Ja,» svarade Signe, och ett småleende lyste upp hennes ansikte. »Men vi måste vänta litet ännu,» fortsatte hon.

»Ja då, min lilla fröken, måste ni bli frisk och kry, och det hoppas vi skall lyckas,» sade han uppmuntrande.

Utkommen från läkaren gick Signe mekaniskt hemåt till modern, hos hvilken hon nu var hemma och åtnjöt sex veckors tjänstledighet. Huru det plågade henne att nu en tid, kanske längre än dessa sex veckor, blifva orsak till sorg och bekymmer för den fattiga modern. Hvem visste, huru länge det dröjde, innan operationen och den därmed förenade krisen vore öfver. Det skulle kanske dröja mer än sex veckor, och hon skulle mista sin plats. Hvad skulle Henrik säga? Och så skulle hon behöfva taga de sparade pengar, som skulle blifvit till deras lilla bo.

Hon skyndade hemåt, en dof smärta hade intagit henne. Tyst och obemärkt smög hon sig in i sitt lilla rum och kastade sig ned på soffan. Det var halfskymning. I salen bredvid hördes syster Alfhild fantisera på det gamla pianot. »En operation nödvändig.» Det lät som en dödsringning i hennes öron. Hon pressade sitt hufvud i händerna för att ej brista i gråt. Det var öfveransträngning alltigenom, för träget arbete, som vållat detta, och ändå finge hon nu vänta, innan hon fick i ordning deras lilla hem. Hon vred och vände på förlofningsringen. Ja, den var skulden till allt; hade hon ej haft den, så hade hon ju ej behöft vara så trägen i arbetet, i hopp om att snart få ett eget hem. Nu skulle det nog dröja. Kanske blefve hon blind. Ack, om ändå Henrik vore i närheten, men han var ju så långt borta.

Någon kom i dörren. Det var modern, en mager kvinna med ett tärdt och lidande utseende.

»Så skall jag också se ut,» tänkte Signe, »bara några års väntan till,» och hon skrattade till ett bittert skratt.

»Hur är det, flickan min?» ljöd moderns röst litet orolig, och hon strök smeksamt öfver dotterns hufvud.

»Åh mor, åh mor, det är så olyckligt,» klagade hon och slog armarna om moderns hals. Och så berättade hon om sitt besök hos doktorn.

Den gamla modern satt tyst och hörde på, men när Signe slutat, sade hon: »Var lugn och tag det ej så svårt, Gud hjälper dig nog, barnet mitt. Du skall väl snart inte behöfva vänta längre, det tröttar det också,» tillade hon.

»Henrik skrifver, att om några månader kunna vi gifta oss, men till dess är jag kanske blind», sade hon med onaturligt lugn röst.

Modern ryckte till,

»Åh Signe, så får du ej säga, så farligt är det ju inte,» sade hon tröstande.

När modern gått, satt Signe ännu en stund i skymningen. Åh, hvad mörkret var godt! Kanske det också var bäst att vänja sig därvid. Ett evigt mörker! Aldrig mer få se in i Henriks varma, bruna ögon. Men var det ej så han velat ha det?

Hon erfor en nästan hatfull känsla mot honom. Ack, rådde han för, att hennes ögon

voro så klena? Var det ej en förtjänst af honom att ej vilja sätta upp ett bo med skuld och bekymmer? Hon borde ju vara tacksam för hans omtanke, det var ju af kärlek till henne, för att hon ej skulle behöfva börja som gift samma lif af försakelse och bekymmer som hundratals före henne.

Men dessa hundratals kvinnor hade arbetat med ungdomens och kärlekens kraft, och arbetet hade varit lätt, då de varit två. Men när hon nämnt därom, hade Henrik skämtsamt svarat: »Åh, är du nu så giftaslysten, tösen min, förstår du inte, att jag vill ha dig som en drottning i eget slott.»

Och så hade han dragit henne intill sig och kysst hennes läppar, ögon och kinder och hviskat ljufva kärleksord i hennes öra. Åh, hennes Henrik, han var ju värd att vänta på!

(Forts.)

»SYSTER» EVA. SKISS FÖR IDUN AF SOFIE LINGE.

FORTS. FRÅN FÖREG. N:R.

Hur det gick till, kan jag ej säga — jag vet blott, att det skedde, och att det väckte upp en storm af ovilja emot mig, och dyningarna efter densamma gåfvo mig under ett par dygn känslan af, att jag var en liten ensam farkost, som redlös rullade om på främmande, farliga farvatten.

Blif ej förskräckt, mamma lilla, jag är i hamn nu igen, och vänliga vågor smeka åter min köl.

Det var en morgon vid frukostdags. Jag hade låtit vänta på mig ett par minuter, och kapten Carling gick som ett lejon i sin bur, när jag kom in i salen, men hälsade mig dock med ett vänligt god morgon.

Majorskan besvarade ej min hälsning, utan tog i stället upp sitt ur och såg menande därpå, innan vi alla satte oss till bords.

Jag hade sofvit illa under natten — det var fullmåne, och du vet af gammalt, att jag alltid känner inflytande däraf — samt kände mig nervös och trött. Att jag kom för sent, var i själfva verket ej heller mitt fel, ty jag hade hjälpt Gertrud att kamma sitt hår, som hon ej fick någon bukt på, samt sytt i ett par knappar i Ellens klädning. Min klocka gick också litet för sent.

Då kaptenen sitter till bords, har han för vana att *peka* ut de föremål han önskar, att man skall sända till honom, i stället för att bedja därom, och detta gör, att man alltid får lof att ha sin uppmärksamhet spänd. Nu såg jag hans pekfinger vändas åt min sida, och då jag trodde, att han ville ha saltkaret, som stod bredvid mitt kuvert, så skyndade jag att räcka det till honom, men i min ifver — tvärs öfver bordet. Detta var nu i och för sig ett fel emot det passande och skulle nog ha inbringat mig en liten fin reproche, men det ville sig dessutom ej bättre än att under den häftiga rörelsen framåt min klädningsärm fastnade i pipen på kaffepannan, drog omkull denna, så att innehållet flödade öfver duken och vidare ner i knäet på majorskan, som desperat rusade upp från bordet och skakade sig som en våt hund, hvilken nyss kommit upp ur vattnet. Och midt i den bruna syndafloden låg sockerskålen krossad — den vackra kristallskålen, som jag alltid haft mitt nöje i att se på.

»Hvilket exempellöst slarf», ropade majorskan, och jag fick en ljungande blick ur hennes bruna ögon.

Jag framstammade en otydlig bön om förlåtelse och brast därpå i gråt — jag kunde ej hjälpa det.

»Se så, se så, barn», sade kaptenen vänligt, »gråt nu bara inte. Det där hade ju kunnat hända hvilken som helst af oss.»

Och nu kommer det oerhörda!

När jag för ett ögonblick såg in i hans deltagande grå ögon, voro de så lika min egen pappas, att jag, lydande en inre oemotståndlig impuls, gick fram till honom och lutade, ännu snyftande, mitt hufvud mot hans bröst.

Hur han såg ut i det ögonblicket, vet jag ej, men han lät sin hand fara smekande öfver mitt hår och sade därefter:

»Stackars barn, hon har i hemmet blifvit van vid att bemötas med ömhet och får nu sakna allt deltagande.» Därpå lösgjorde han sig sakta ifrån mig och gick in i sitt rum.

»Fröken Eva, för att välja det allra lindrigaste uttryck, så vill jag blott säga, att ni i dag *förvånat* mig öfver höfvan, och jag får be er att för framtiden vara litet försiktigare i ert uppförande.»

Det var majorskans hvassa stämma, som uttalade dessa ord, men i stället för att i grund förkrossa mig, väckte de min självkänsla till lif, och mina tårar upphörde att flyta.

»Att jag förbrutit mig, erkänner jag och har redan bedt om ursäkt därför, men att jag följde mitt hjärtas maning och tog min tillflykt till den enda — Ellen undantagen — som här i huset visat mig litet deltagande, ångrar jag ej och tror ej, att det kan stämplas som någonting klandervärdt.»

Jag förstår ej, hvarifrån jag fick mod att uttala dessa ord, då jag i själfva verket kände mig mycket »enkel» — också fann jag det bäst att omedelbart därefter lämna rummet utan att iakttaga den verkan de åstadkommo, och då vi några timmar därefter åter samlades till middagen, var stämningen visserligen litet tryckt, men ingen anspelan gjordes på morgonens tilldragelse.

*

Hela Löfsätra ligger nu under snö. Hvarhelst jag ser, skimrar det hvitt, så att det gör ondt i ögonen, och endast i den stora oxeln här utanför mitt fönster, där talgoxarne hålla till en god del af dagen, brytes skimret af grannt röda bärklasar genom det lätta snöfloret.

Blif nu ej rädd, mor lilla, om jag berättar om ett äfventyr vi hade i går, som hade kunnat få ett mycket tragiskt slut. Ja, jag vet ej ännu, hur det kan komma att sluta för en af deltagarinnorna — hu, jag ryser ännu, när jag tänker därpå.

Då eftermiddagslektionen var slut, togo jag och flickorna våra kälkar för att taga oss litet motion i månskenet. Just nedanför, där vår kälkbacke slutar med en något tvär krök, ligger den vackra sjön Löflången, och vi hade särskildt blifvit varnade för att ej köra ner på den, emedan den ännu ansågs vara osäker. Troligtvis var månskenet förvillande, och kälken, på hvilken de båda flickorna åkte, tog en sats på några låga, isiga stenar vid vägkanten, och innan de hunno att hejda den for den i svindlande fart nedför branten och vidare ett långt stycke, ut på isen å den ännu ej riktigt tillfrusna sjön. Men innan den kom så långt, hade den redan aflämnat en del af sin börda, och Ellen låg jämrande på stranden, där hon slagit hufvudet mot en hvass stubbe.

Men hvar fanns Gertrud? Mitt hjärta stannade nästan af ångest, när jag därute från isen hörde ett plaskande läte, åtföljdt af ett vildt, förtvifladt skrik. Men i nästa ögonblick rusade eller, rättare sagdt, hasade jag mig ner för branten, där kantiga stenar och kvistar sargade mig, samt ref sönder mina kläder — detta var en upptäckt, som jag gjorde först efteråt — mamma kan inte tro, i hvilket miserabelt skick min gröna hvardagsklädning är. Jag hade ej ens tid att taga någon notis om Ellen, hvilken gråtande höll på att krafsa sig upp, under det hon täppte till ett hål på ena kinden med sin näsduk, utan jag rusade direkt ner på isen, där jag såg någonting skymta i månskenet. Isen knakade under mina fötter, men instinktmessigt kastade jag mig ner och kröp på alla fyra för att mera fördela tyngden af min viktiga person. Jag kan skämta nu, men det var ett förfärligt ögonblick, när ett mörkt, öppet gap stängde vägen för mig, så att jag ej kunde komma längre.

Med förtviflan ropade jag Gertrud i namn. Där stod hennes kälke på andra sidan råken, men hvar fanns hon själf?

»Gertrud, Gertrud!»

Då får jag se en flik af hennes klädning sticka upp ur vattnet och, alltjämt liggande framstupa, med utsträckta armar för att ej komma för nära den svaga iskanten, lyckades jag att få ett fast grepp i den och försökte att draga henne till mig. Under tiden uppgaf jag ångestfulla rop efter hjälp i förhoppning, att det skulle höras upp till byggningen, som ligger strax ofvanför backen.

Att få henne upp öfver iskanten var omöjligt för mig, men då hennes hufvud dök upp, fick jag äfven tag i hennes tjocka fläta, så att jag kunde hålla det öfver vattnet.

Jag kände, att mina krafter ej skulle stå bi många minuter till. Mina händer voro stela som is, och det var endast ett slags kramp i dem, som hindrade mig från att släppa sitt tag. Då hör jag ljudet af röster, hvilka redan på afstånd uppmana oss att hålla modet uppe, och om ett par minuter, hvilka förefölio mig som lika många timmar, rusade kaptenen, åtföljd af gårdsdrängen, ner på isen. Huru de sedan fingo Gertrud upp ur vaken och oss båda i land är ännu en gåta för mig, ty jag var som bedöfvad och vaknade först riktigt till lif i min varma bädd, där husjungfrun trugade mig att dricka varmt te samt bredde öfver mig med filtar.

»Hur är det med Gertrud?» — var min första fråga.

»Jag vet ej riktigt», svarar hon, »men doktorn är här, och de hålla på med henne därinne. Jag har fått bära in stora baljor med snö, som de gnida henne med.»

»Men lefver hon? . . .»

(Forts.)

HYLIN & Cos
FABRIKSAKTIEBOLAG
KONGL. HOFLEVERANTÖR.
UTSTÄLLNINGSTVÅLAR:
VIOL, HYACINTHE, HELIOTROPE, SYRÉN M. FL.
THEA-ROS-PARFYM M. FL.
prisbelönta vid 1897 års utställning med
GULDMEDALJ
Försäljes i våra butiker
8 Regeringsgatan — Vesterlånggatan 16.
A. T. 6469. A. T. 2497.
samt hos alla finare parfymhandlare i riket.

UR NOTISBOKEN.

UTSLOCKNAD ADLIG ÄTT. I förra veckan afled å Furusund änkefru Anna Christina Skjöldarm, född Wiberg, omkring 89 år gammal. Änka sedan 1839 efter skepparen Otto Henrik Skjöldarm, var hon den sista som bar detta namn. Ätten, som härstammade från Upland och förut hette Pontelius och Pontelin, adlades 1772 och introducerades å Riddarhuset påföljande år under n:r 2007 samt utgick på manssidan 1850 och på kvinnosidan 1898 med den nu aflidnas dotter, gift med f. d. källarmästaren C. A. Söderlund.

Hofjuvelerare
K. ANDERSON
1 Jakobstorg
STOCKHOLM

Schweizer-Siden
är det bästa!

Begär profver på våra nyheter i svart, hvitt eller kulört från 55 öre till 15 kr. pr meter.

Specialitet: **Nyaste sidentyger för sällskaps-, bal- och promenadtoaletter** samt till blusar och foder.

De utvalda sidentygerna sändas till Sverige endast **direkt till privatpersoner tull- och fraktfritt** till hemmet.

Schweizer & Co., Luzern (Schweiz).
Sidentygs-Export. (C)

Husmödrar!
Spara
är lösen för hvarje husmoder med en begränsad hushållspenning!
Huru göra en verkligt stor besparing? Jo, använden i Edra hushåll **Pellerins Margarin, Göteborg**, som är *bäst, drygast* och *billigast!*

FAMILJEMEDDELANDEN.

(Pris för födelse-, förlofnings- och vigselannonser kr. 1: 50; dödsannonser kr. 5: —.)

FÖDD.

En **pojke**.
Stockholm den 25 juli 1899.
HILMA OCH HJALMAR KARLSON.

Tandläkare Sjöquist
Drottninggatan 68, Stockholm.

TANDLÄKARE
G. G:son Hård af Segerstad,
Alma Hård af Segerstad.
Birger Jarlsgatan 13, 1 tr.
Rikstel. 20 48. Allm tel. 86 46.

Tandläkare G. W. Widfond
Drottningg. 74. — Rikstel. 2754
OBS.! Garanti för hållbarhet.

Tandläkare Wibom,
Östermalmstorg 1.
Mottagningstid 10—12, 6—7. (S.T.A.60178)

Doktor Thora Wigardh
praktiserar från den 20 juni i Göteborg och *Marstrand.* (Nord. A. B 8120)

Till Direktör C. H. Liedbecks
institut för
Sjukgymnastik o. Massage
antagas fortfarande elever, damer och herrar i skilda kurser.
Undervisning i anatomi, fysiologi och sjukdomslära meddelas af läkare och medicine amanuenser.
Fullständig undervisning i elektriska och den nya lätt- och tystgående dubbelaxlade handvibratorns användning för sjuka.
Kapten W. Åmans symaskinskoppling till Direktör C. H. Liedbecks vibrator säljes äfven vid C. H. Liedbecks institut. Rikstel. 4165. Allm. Tel. 8087.

I Sjukgymnastik och Massage
börjar ny lärokurs den 1 nästk. okt. Prospekt gratis. **Professor G. A. Unman,**
Stockholm, *Biblioteksgatan 11.*

Kurs i
Sjukgymnastik och Massage
gifves af **medicine kandidat A. Kjellberg,** legit. sjukgymnast. Prospekt på begäran. Adr.: Stockholm, Mästersamuelsg. 64. Allm. tel. 667. (S. T A. 61910)

Kurs i Sjukgymnastik och Massage
från 15 Okt. 1899 till Maj 1900.
Upplysningar och prospekt erhållas genom
Doktor O. Wide,
Adress under juli Pension Vesque, Rue Vaneau 31, Paris.

Eleganta visitkort
å
Iduns Kungl. Hofboktryckeri
12 Stora Vattugatan 12.

Nya (=Lägre) Lärarinneseminarium.

Kursen vid småskolelärarinneseminariet är *ett*-årig och motsvarar *andra* klassen vid liknande tvååriga privata seminarier. Seminariet kommer att stå under statens kontroll. På den pedagogiskt-praktiska utbildningen lägges största vikten. Terminsafgift 100 kr. De som genomgått elementarskola för flickor intages å seminariet utan inträdesexamen om plats finnes. Anmälningar mottagas af undertecknad.
Alma Detthow. Sommaradress: *Ocke* (Jämtland).

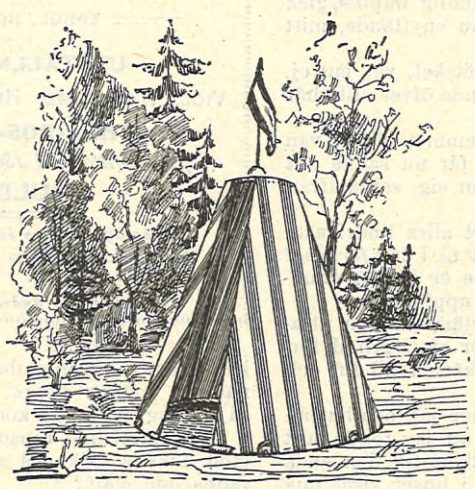

Fristående automatiska
Barn- och Turisttält.

Dessa tält kunna på en minut uppsättas och nedtagas. Behöfva ej fastgöras i marken. Oberoende af blåst, varaktiga och solida. Då tälten kunna uppsättas så väl vid sjöstränder som ock å hvilken annan plats som helst i det fria, äro de lika lämpliga till såväl **lekstugor för barn** som **bad- och turisttält.**
Tältets vikt 11½ kg. Höjden 190 cm. Tältduken af prima vattentät, rödrandig markisväf.
Tältet tillerkändes diplom för hedersomnämnande vid allmänna konst- och industriutställningen i Stockholm 1897.
Pris 18 kr. st. Allt mot förskottslikvid eller efterkraf.
Ingående rekvisitioner expedieras samma dag, de anlända.
Gustaf Wiséns Bokhandel,
Östersund.

300,000 ex. upplaga

IDUNS MODE-TIDNING

har den modejournal, hvaraf en svensk upplaga sedan flere år utgifves under namnet **Iduns Modetidning** och som år för år undantränger alla andra modejournaler. — **Iduns Modetidning** utgifves i **2 upplagor,** båda med 2 n:r i månaden, hvartdera numret innehållande inemot **100 charmanta illustrationer** samt åtföljdt af en **stor dubbelsidig mönsterbilaga.** Med den dyrare upplagan — **planschupplagan** — som kostar **endast 5 kronor** pr år, följa dessutom 1 gg i mån. en **fin-fin kolor. modeplansch** och en förträfflig **handarbetstidning.** Den billigare upplagan utan dessa båda bilagor kostar **blott 3 kronor.** I innehåll och pris, jämförda med hvarandra, står denna modetidning absolut

oupphunnen.

Köp alltid radiatorsmör!

Herrar Annonsörer

meddelas härmed vördsamt, att, på grund af upplagans betydliga stegring, annonser och tillkännagifvanden böra vara inlämnade till *IDUN* senast på måndagen för att kunna inflyta i samma veckas lördagsnummer och senast på torsdagen för att kunna införas i påföljande onsdagsnummer.

Med utmärkt högaktning
Iduns Expedition.
Klara Södra Kyrkogata 16.

Skydd åt efterlefvande!
Allmänna Pensionsförsäkringsbolaget
tillförsäkrar på fördelaktiga villkor
utmätningsfria pensioner
åt änkor och barn eller andra efterlefvande meddelar dessutom **lifräntе-, kapital-** och **testaments-försäkringar** i olika kombinationer.
OBS.! Äfven **genast börjande** lifräntor.
All bolagets vinst tillfaller de försäkrade antingen i form af höjda pensioner eller nedsatta försäkringsafgifter
Hufvudkontor: *Strömsborg,* Stockholm.

Skura icke
kokkärl med sand och aska, ty däraf slites kärlen och förtenningen ut!
Det bästa och angenämaste skur- och rengöringsmedel är **Lagermans Kraft-Skur-Pulver** Säljes hos alla minuthandlare i riket. Ende tillverkare **Kraft-Tvål-Fabriken,** Jönköping.

Te, flere sorter hos
G. ELFVING,
Riddaregatan 11 A.

Bankaktiebolaget
Stockholm—Öfre Norrland,
Drottninggatan 6.
Hushållsräkning 5 %.
Kassafack till 15, 20, 25 kronor.

Liktornslösningsmedel.
Detta utmärkta medel, hvarigenom de svåraste liktornar inom trenne dagar upplösas och borttagas, försäljes à 1 kr. pr sats i Stockholm **endast hos C. F. Dufva, Drottninggatan 41.** Till landsorten franko mot 1 kr. 20 öre i 10-öres frim. af M. Malmström, Upsala. Se utförlig annons jämte läkareintyg i Idun för den 20 maj.

Inteckningsbolaget.
— Stockholms Inteckning-Garanti-Aktiebolag. —
Hufvudkontor: ***Malmtorgsgatan n:r 1,*** öppet 10—3.
Afdelningskontor: ***Biblioteksgatan n:r 13,*** öppet kl. ½10—3.

Depositionsränta	5 proc.
Upp- och Afskrifningsränta	3 »
Sparkasseräkning (vid Afd.-kont.)	4½ »

På **kapitalräkning** å 6 mån. uppsägning godtgöres Bankens **högsta depositionsränta** och tillämpas vid inträffande ränteförändring den nya räntesatsen omedelbart utan föregående uppsägning. (S. T. A. 55187).

Lösning på gåtan. Som den ärade läsaren torde minnas utlofvade undertecknad för en tid sedan tvänne pris, å 50 och 25 kr. till den som kunde gissa hvad slags ny artikel, som jag inom kort skulle utsläppa i marknaden. Åtskilliga hundra skrifvelser innehållande gissningar hafva anländt, utan att någon dock lyckats att gissa rätt. Varan, hvarom frågan gäller, är emellertid nu färdig och dess namn är

Sano

med märket pilen. Hvad är då *Sano?*
Sano är ett nytt af läkare uppfunnet antiseptiskt medel, som efter grundlig företagen praktisk pröfning visat sig vara af synnerligen högt värde dels såsom munvatten för sin friska behagliga smak och stora förmåga att döda i munhålan befintliga bakterier, dels ock för en hel del andra åkommor såsom hudsjukdomar, vid sårbehandling, till förekommande af smitta och blodförgiftning m. m.
Några droppar *Sano* utspädt i vatten är tillräckligt att göra munnen ren, hindra blodförgiftning, rengöra sår m. m.
Sano bör användas af alla som vilja hålla sin mun ren, erhålla en behaglig andedräkt, skydda sig för tandvärk o. s. v.
Sano finnes i flaskor om 100 gram. Pris pr flaska 1: 25.
Undertecknad är ensam partiförsäljare för Skandinavien och Finland.
Återförsäljare antagas på alla platser. Hög rabatt.
Uddevalla i juli 1899.
Albert Andersson.

Mot liggsår

m. fl. sårnader och yttre skador är Salubrin det bästa och pålitligaste medel.
Likaledes är Salubrin ett utmärkt behandlingsmedel
mot **hämorrojder**
m. fl. fall af blodstockningar, vid **sensträckningar** m. m.
Salubrin användes mer eller mindre utspädt med vatten, hvarjämte det i många fall är behöfligt förhindra dess förflyktigande genom användning af gummitaft, såsom närmare angifves i den hvarje flaska Salubrin medföljande beskrifningen.

KNEIPP Vattenkuranstalten
BORG. Begär prospekt. **NORRKÖPING.**

Lektyr!

Ett antal äldre årgångar realiseras till betydligt nedsatta priser och erbjuda för dem, som förut ej äga desamma, en billig, omväxlande och lärorik lektyr. Mot insändande af nedannämnda belopp till **Expeditionen af Idun, Stockholm,** erhålles inom Sverige **portofritt:**

Idun 1893 (n:r 1 felas)	2: 25
Idun 1894 (komplett)	2: 25
Idun 1895 (julnumret oberäknadt)	2: 50
Idun 1896 (d:o d:o)	2: 50
Idun 1897 (d:o d:o)	3: —
Idun 1898 (med juln.)	3: 50
Iduns julnummer 1894	0: 20
Iduns julnummer 1898	0: 55
Barngarderoben 1898 (12 n:r)	1: —
Kamraten 1894 (n:r 19 felas)	1: 50
Kamraten 1895 (n:r 7 felas)	1: 50
Kamraten 1897 (n:r 18 felas)	2: —
Kamraten 1898	2: —
Turisten (19 n:r)	1: —

Vid rekvisitionen, som skall åtföljas af likvid, torde noga uppgifvas, **hvilken** af ofvannämnda årgångar som önskas.
Exp. af Idun.

Obs.!

Pärmar till Idun	1: 75
d:o » Iduns romanbibliotek	0: 75
d:o » » hjälpreda	0: 50
d:o » Kamraten	0: 75

Göteborgs Kex, den enkönt bäste och den mest tillagade i hela Sverige.

Våla-Stolar.

Undertecknad får för den ärade allmänheten rekommendera sina välgjorda arbeten af alla sorters **Stolar,** såsom **sals-, förmaks-, pinn- & gungstolar** samt **sals-, serverings-** och **nattduksbord** m. m. Beställningar utföras skyndsamt och till billigaste priser. Illustrerad priskurant sändes, då enkelt porto bifogas.
Postadress:
J. LINDHOLM,
Öster-Våla.

Sv. Panoptikon
Stockholm.
*** Största sevärdhet. ***

Flodin

Fotograf,
Drottninggatan 29 A.
Specialité: Konstnärligt utförda porträtt i kol- eller Pigmenttryck.

!!! Agenter sökas !!!
för försäljning af **Elektriska bälten.** Prof, nettopriser och cirkulär sändas *gratis* och *franko.* Adr. Jéan Thonérfelth, Burseryd.

Fru Sofia Larsson, Jönköping.
"Örtmixtur"
för magsjukdom.
Har rönt exempellös framgång. Flera tusen människor välsigna den. Rekommenderas af läkare och barnmorskor. 6 fl. på en sats kosta 4: 40 pr sats. Sändes på järnväg mot efterkraf, på båtar endast då den är förut betald. Uppgif den sort, som önskas af de tre sorterna. Endast hel sats sändes.
N:r 1. Hellösande för kronisk förstoppning, magkatarr m. m.
N:r 2. Halflösande för magsyra, kolik, gallsten m. m.
N:r 3. Bindande för tarmkatarr, diarré m. m. — Jönköping i januari 1899.
Rikstelefon.
Sofia Larsson, Östra Storgatan 63. Jönköping.

Äkta Ledolin o. Ledolintvål
rekommenderas af flera framstående läkare.
Ledolin: Erkändt säkert medel mot hudsjukdomar, ekzem, skrofler m. m. samt hals- (difteri), strup-, mag- och tarmkatarrer m. m.
Ledolintvålen: Neutral, beredd af Ledolin, innehåller de finaste ämnen samt är ytterst välgörande för huden. Säljes i Stockholm och landsorten i de flesta större parfym-, handsk- och speceriaffärer. *Tekn. Fabriken Ledolin, Stockholm.* (S. T. A. 62123)

Utlåtande om Mellins Food.
Herr Axel Lennstrand, Gefle.
Med tacksamhet och glädje får jag härmed intyga att min son, Gunnar, nu åtta månader gammal, från det han var fjorton dagar gammal, uppfödts med »*Mellins Food*» på föreskrifvet sätt med *det goda resultat*, att han *ej någon gång varit det minsta sjuk* samt att hans utveckling varit normal och i alla afseenden lofvande.
Gefle. ANNA THEORIN,
född Andersson.
Prof af MELLINS FOOD sändes på begäran *gratis* och *franco* från
Axel Lennstrand, Gefle,
Generaldepot för Sverige, Norge, Danmark och Finland.
Bruksanvisning medföljer hvarje burk.

På grund af ombytt affärs-verksamhet finnes en mångårig, väl upparbetad sybehörs- och hvitvaruaffär att öfvertaga på förmånliga villkor. Reflekterande torde hänvända sig till Barometerns tryckeri i Kalmar. (G. 85435)

En på landet bosatt bildad familj, där husmodern är infödd schweiziska, uptagas några unga flickor att uppfostras tillsammans med tre egna döttrar i en ålder mellan 10 och 16 år. Utländsk guvernant. Tillfälle att dagligen tala lefvande språk. Goda lärarekrafter äfven för de svenska ämnena. Samvetsgrann konfirmationsundervisning vinter eller sommar. Vårdad uppfostran på kristlig grundval. Referenser: professorskan M Ribbing, Lund. Professor H. Winberg, Alnarp. Kyrkoherden A. Holm, Svalöf. Vidare upplysningar genom *Fru Hélène Welinder, Svalöf.*

INACKORDERING i Stockholm från hösten kunna unga flickor, som vilja dela rum, erhålla till moderat pris i godt hem. Bästa referenser. Vidare meddelar Friherrinnan Åkerhielm, Liljeholmen, Sommen. (109)

God inackordering
i Stockholm, Norrmalm, önskas af ung flicka, från slutet af augusti månad d. å. Svar med prisuppgift i bref märkt »A. Ö.» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm (G. 85805)

Handväfda pappersmattor
För 65 öre pr meter erhålles starka, trefliga, ljusa gångmattor (särdeles passande för sommarvillor) från *Krontorps Gård,* adr. Verml. Björneborg.

Plats-annonserna
återfinnas i innerarket!